

Warszawa, 19 grudnia 2022 r.

**Protokół czwartego posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Młodzieży
oraz Parlamentarnego Zespołu ds. Zdrowia Psychicznego
Dzieci i Młodzieży**

W dniu 19 grudnia 2022 r. w gmachu Senatu odbyło się wspólne posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Młodzieży oraz Parlamentarnego Zespołu ds. Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży.

Przedstawiciele Ministra Rodziny i Pomocy Społecznej przekazali informację o aktualnie realizowanych i planowanych na rok 2023 działaniach, adresowanych do ludzi młodych. Pani **Ewa Flaszynska, dyrektor w Departamencie Rynku Pracy w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej** poinformowała, że na tle innych krajów Unii Europejskiej, w Polsce bezrobocie wśród ludzi młodych utrzymuje się na jednym z najniższych poziomów, a ich niska aktywność zawodowa jest konsekwencją kontynuacji przez nich kształcenia. Współczynnik aktywności zawodowej młodych ludzi między 15 a 29 rokiem życia wynosi w Polsce 52% i jest nieco niższy niż w krajach zachodnich. Pani dyrektor poinformowała, że ze względu na duże zainteresowanie osób bezrobotnych możliwością korzystania z różnych aktywnych form pomocy, w 2015 roku został wdrożony *program gwarancji dla młodzieży*. Do chwili obecnej skorzystało z niego ponad 5,5 mln młodych osób, z czego ponad 3 mln znalazło zatrudnienie. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej pracuje ponadto nad projektem ustawy o aktywności zawodowej, która ma zastąpić ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i będzie regulować system rynku pracy. Zawarte w niej zostaną przepisy wspierające młode osoby poszukujące pracy. Do projektu ustawy wpisane zostały szkolenia cyfrowe dla osób młodych, poprzedzające inne formy wsparcia. Zapisana została również możliwość realizacji na gruncie ustawy programów rządowych ukierunkowanych na wsparcie zatrudnienia osób młodych.

W odpowiedzi na pytanie jak nowe przepisy mają chronić młode osoby, coraz częściej wykorzystywane na rynku pracy i zatrudniane na umowach śmieciowych, **Marcin Stanecki - dyrektor w Departamencie Prawa Pracy w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej**, przekazał, że implementowane są obecnie dwie dyrektywy - w sprawie

równowagi między życiem zawodowym a życiem prywatnym oraz w sprawie przejrzystych i przewidywalnych warunków pracy. Wprowadzana jest również elastyczność pracy poprzez możliwość pracy zdalnej. Pan dyrektor przypomniał, że ochronę osób młodych na rynku pracy wciąż gwarantuje Kodeks pracy. Na pytanie dotyczące planowanych działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, dyrektor Stanecki poinformował, że wprowadzane są przepisy pozwalające na przeprowadzanie przez pracodawcę prewencyjnych kontroli trzeźwości i stosowania innych używek dla pracowników będących na pracy zdalnej.

Dyrektor Ewa Flaszynska przekazała, że na rynku pracy większe szanse mają młode osoby, które oprócz wykształcenia posiadają inne kompetencje miękkie, a także te, które mają zaliczone staże i wolontariaty. Przypomniała, że osoby młode powinny dążyć do legalnego zatrudnienia. Zaproszeni goście zwrócili jednak uwagę, że choć nie godzą się na traktowanie ich jako taniej siły roboczej, i choć jest im niezwykle ciężko pogodzić naukę, pracę, dodatkowe kursy i wolontariaty to wciąż na rynku pracy ich kompetencje traktowane są jako niewystarczające. Ponadto choć zdają sobie sprawę z wyższości legalnej pracy, często stają na przegranej pozycji negocjacyjnej i chcąc się utrzymać, podejmują pracę w szarej strefie.

Posel Grzegorz Napieralski poprosił o przekazanie mu pisemnej informacji o działaniach Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przygotowanego w Sejmie przepisu prawnego dotyczącego algorytmów, dającego możliwość wglądu związkom zawodowym w algorytm, czy pracownik jest uczciwie zatrudniony, rozliczany ze swojej pracy i wynagradzany.

Drugi punkt posiedzenia dotyczył zmian prawnych w zakresie dostępu do psychologa osób poniżej 18. roku życia. **Przewodnicząca Parlamentarnego Zespołu ds. Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży, poseł Marta Golbik** przekazała, że problemy młodych na rynku pracy oraz zdrowie psychiczne to tematy, które bardzo blisko się ze sobą splecają. Okres usamodzielniania się młodych ludzi powinien przebiegać jak najsprawniej i powinien być jak najbezpieczniejszy, tak, aby nikt nie czuł się wykorzystywany ani wykluczony. Pani poseł poinformowała, że prace nad projektem ustawy o zawodzie psychologa są w toku. Uregulowania wymaga m.in. kwestia pomocy psychologicznej dla 16–18-latków. Z jednej strony dostrzeżono ogromne zapotrzebowanie na taką pomoc, zwłaszcza wśród osób nie mających wsparcia najbliższych, z drugiej jednak strony eksperci wskazują, że nie da się pomóc młodemu człowiekowi bez udziału środowiska – rodziców, osób najbliższych. Potrzebna jest współpraca i współdziałanie, inaczej taka pomoc nie przyniesie pożądanego efektu. Eksperci zwracali uwagę, że pomocy psychologicznej młodym ludziom udzielać

muszą wyłącznie osoby doświadczone zawodowo, kompetentni psychologowie i psychoterapeuci kliniczni. **Pani Emilia Naumann – adwokat z Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych** wspomniała o propozycji utworzenia instytucji adwokata dziecka, umożliwiając oderwanie dziecka i jego spraw od pomysłów rodziców na jego przyszłość i funkcjonowanie w środowisku rodzinnym, społecznym czy rówieśniczym. Wspomniała również o potrzebie pilnego uchwalenia ustawy o zawodzie psychologa, bez której nie da się rozwiązać podnoszonych problemów.

Przewodniczący Parlamentarnego Zespołu ds. Młodzieży, senator Jerzy Wcisła przekazał informację na temat prac nad Kodeksem Dobrych Praktyk, którego zadaniem będzie określenie zasad ich prowadzenia oraz wskazanie obowiązków zarówno zatrudniającego, jak i praktykanta. Projekt Kodeksu przygotowany został przez współpracującą z zespołami Radę Młodzieżową. **Przewodniczący Rady Młodzieżowej przy Parlamentarnym Zespole ds. Młodzieży, Jakub Retyk** poinformował, że celem wdrożenia Kodeksu ma być zmiana myślenia pracodawców. Choć sam kodeks nie jest aktem prawnym, lecz aktem woli, wskazane jest, by pracodawcy traktowali kodeks dobrych praktyk jako odrębną politykę zatrudnieniową i dlatego należy przeprowadzić wśród nich odpowiednią kampanię. Dla młodych ludzi jest ważne, aby praktyki i staże odbywały się w miejscach pracy powiązanych z ich kierunkiem nauki, tak by gromadzone podczas nich doświadczenia były przydatne w późniejszej pracy i aby były płatne, tak jak każda inna wykonywana praca.

Członkowie Parlamentarnego Zespołu ds. Młodzieży, z udziałem współpracującej z Zespołem Grupy Ekspertkiej oraz Rady Młodzieżowej przygotowali również stanowisko kierowane do Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie staży i praktyk studenckich, zwracające uwagę na pilną konieczność uruchomienia aktywnych polityk rynku pracy ludzi młodych, zwłaszcza staży i praktyk absolwenckich. Obowiązująca obecnie ustawa o praktykach absolwenckich nie ujmuje wielu ważnych aspektów praktyk, czyniąc z tej formy aktywizacji i nabywania umiejętności praktycznych oraz rozpoczynania aktywności zawodowej mało atrakcyjne narzędzie. Zdaniem Zespołu konieczne jest uchwalenie nowej ustawy o praktykach studenckich, która będzie gwarantowała ich odpłatność i merytoryczność, a więc powiązanie z wykształceniem. Praktyka powinna być bowiem elementem przejścia od etapu edukacji do etapu pracy zawodowej, a umowy o praktyki absolwenckie powinny mieć status umowy prawa pracy. W przygotowanym stanowisku jest również mowa o potrzebie rządowego współfinansowania praktyk - w formie częściowego lub pełnego refundowania wynagrodzenia praktykantom – uwzględniając społeczne zapotrzebowanie na poszczególne

zawody i grupy zawodowe oraz potrzebę wyrównywania szans rozwoju zawodowego osobom będącym z dala od atrakcyjnych rynków.

D.W.

Biuro Spraw Senatorskich